

Poznań, 09.12.2024 r.

Prof. UAM dr hab. Izabela Lis-Wielgosz
Instytut Filologii Słowiańskiej
Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
liswielg@amu.edu.pl

**Ocena osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku
naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
dr Doroty Golek-Sepetliewej
w związku z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo**

Ocena osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pani Doktor Doroty Golek-Sepetliewej, ubiegającej się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo, została sporządzona na podstawie Uchwały nr 21/2024 (z dnia 27.09.2024 r.) Rady Naukowej Instytutu Literaturoznawstwa na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, powołującej moją osobę na funkcję recenzentki do składu Komisji Habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo, Pani Doktor Dorocie Golek-Sepetliewej.

Ocena osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pani Doktor Doroty Golek-Sepetliewej, ubiegającej się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo, została opracowana w oparciu o kryteria sformułowane w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późniejszymi zmianami).

1. Sylwetka naukowo-zawodowa Habilitantki

Ścieżka naukowa i zawodowa Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliowej jest związana z dwoma ośrodkami slawistycznymi, a mianowicie z Instytutem Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i Instytutem Filologii Słowiańskiej (obecnie Instytutem Literaturoznawstwa) Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

W Uniwersytecie Jagiellońskim, w 2005 roku, Pani Dorota Gołek-Sepetliowa otrzymała tytuł magistra filologii słowiańskiej (specjalność: bułgarystyka), na podstawie rozprawy magisterskiej pt. *Homo emigranticus i wygnaniec wewnętrzny. Kategorie emigracji zewnętrznej i wewnętrznej w literaturze bułgarskiej*, napisanej pod kierunkiem Profesor Celiny Judy. Natomiast w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, w 2009 roku, Pani Magister Dorota Gołek-Sepetliowa otrzymała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, na podstawie dysertacji doktorskiej pt. *Formuły absurdu w twórczości poetyckiej Konstantina Pawłowa*, napisanej pod opieką Profesor Celiny Judy.

Sylwetka naukowa i zawodowa Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliowej ukształtowała się zatem pod wpływem dwóch ważnych środowisk naukowo-badawczych i dydaktycznych, dwóch szkół o długich tradycjach i istotnych sukcesach w obszarze polskiej i europejskiej slawistyki.

Karierę zawodową rozpoczęła Pani Doktor Dorota Gołek-Sepetliowa jeszcze przed otrzymaniem stopnia naukowego, będąc zatrudnioną w latach 2005–2009 (z przerwami rodzicielskimi) na stanowisku asystenta naukowo-dydaktycznego, na którym pozostawała także w okresie „podoktorskim” do 2012 roku. Następnie od 2012 do 2019 roku (z przerwą rodzicielską) Pani Doktor Dorota Gołek-Sepetliowa była zatrudniona na stanowisku adiunkta naukowo-dydaktycznego oraz koordynatora Erasmus+, a od 2019 roku do dzisiaj pozostaje na stanowisku adiunkta i jednocześnie koordynatora wydziałowego ds. współpracy międzynarodowej. Powyższe dane o dotychczasowym zatrudnieniu jednoznacznie wskazują na ciągłość oraz umiejętność łączenia wielu obowiązków i kompetencji – badawczych, naukowych, dydaktycznych, administracyjno-organizacyjnych i rodzinnych, co zwykle wynika z dużej

odpowiedzialności, faktycznego zaangażowania i wysokiego stopnia zdyscyplinowania.

W okresie „przed- i podoktorskim” Habilitantka wykazała się odpowiednią aktywnością badawczo-naukową (co można stwierdzić na podstawie deklaracji w autoreferacie oraz przesłanego materiału w formie wydruków autorskich tekstów), odbywając kwerendy biblioteczne i staże naukowe, uczestnicząc w konferencjach naukowych (międzynarodowych i krajowych), publikując artykuły w monografiach wieloautorskich, czasopismach naukowych, a także ogłaszając drukiem dwie monografie autorskie – dysertację doktorską i rozprawę habilitacyjną. Aktywność badawczo-naukowa Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej koncentrowała się wokół literatury bułgarskiej, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości poetyckiej drugiej połowy XX wieku, a zwłaszcza poezji powstałej po 1989 roku, której eksploracja i omówienia lokują się w nurcie badań emigrantologicznych i pamięcioznawczych. Obszarem zainteresowań badawczo-naukowych Habilitantki pozostaje również problematyka recepcji, przekładu, popularyzacji literatury bułgarskiej w Polsce. Sumarycznie rzecz ujmując, Pani Doktor opublikowała 44 teksty naukowe oraz współredagowała czasopismo studenckie, z czego po otrzymaniu stopnia naukowego ogłosiła drukiem 2 monografie naukowe (w 2011 roku dysertację doktorską, a w 2023 roku rozprawę habilitacyjną), 9 rozdziałów w monografiach naukowych, 18 artykułów (dodatkowo 1 w druku) w czasopismach naukowych, 8 tekstów w formie zestawień bibliograficznych, 3 omówienia naukowe. Dorobek publikacyjny jawi się jako spójny i odzwierciedla zainteresowania oraz etapy rozwoju badań Habilitantki nad literaturą bułgarską, zwłaszcza twórczością poetycką, a jego komponenty znalazły się na kartach monografii autorskich i wieloautorskich oraz czasopism naukowych. Warto podkreślić, że większość tzw. cząstkowych wyników badań zostało opublikowanych w uznanych czasopismach naukowych, a tylko część w tomach zbiorowych wydawanych jako monografie pokonferencyjne, co jest oczywistym atutem. Jednocześnie należy zaakcentować wartość tomów zbiorowych i samej aktywności konferencyjnej w aspekcie wymiany myśli, poszerzania refleksji naukowej, współpracy indywidualnej i zbiorowej/ instytucjonalnej, co było ważne także dla Habilitantki, która wzięła aktywny udział – z referatem w 20 konferencjach naukowych o charakterze krajowym

i międzynarodowym. W wymiarze uczestnictwa w spotkaniach naukowych, jednak pewną wątpliwość zasiewa dość skromna obecność Habilitantki w zagranicznych (bułgarskich czy w ogóle bałkańskich) tego typu wydarzeniach, bo spośród 20 zjazdów naukowych tylko 2 miały charakter zagraniczny – Habilitantka wzięła udział z referatem w języku bułgarskim w konferencjach naukowych w Wielkim Tyrnowie i Błagojewgradzie; odnotować należy, że wcześniej w języku bułgarskim wygłosiła referat na konferencji zorganizowanej przez Ambasadę Republiki Bułgarii w Warszawie, Bułgarski Instytut Kultury w Warszawie i Katedrę Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Łódzkiego. Zasadniczo powyższa uwaga ma charakter postulatyczny, jej celem jest aktywizacja Habilitantki w przestrzeni zagranicznej slawistyki, a w żadnym razie nie celuje w obniżenie wartości dorobku i aktywności naukowej. Warto bowiem przypomnieć nie tylko o obowiązującym kierunku internacjonalizacji badań, ale też o szkodliwym skutku nieprezentowania własnych badań i dokonań naukowych na arenie międzynarodowej, co skutkuje oczywistą nieobecnością w szerszej – slawistycznej/bułgarystycznej refleksji i świadomości naukowej.

Tę swoistą lukę w jakiejś mierze wypełnia udział Habilitantki w kwerendach i stażach naukowych w Sofii (3 razy), Wielkim Tyrnowie (1 raz), Płowdiwie (1 raz), podczas których nie tylko kompletowała materiał źródłowy i pomocniczy, konsultowała własne badania z tamtejszymi specjalistami, ale też z pewnością dała się poznać jako kompetentna badaczka literatury i kultury bułgarskiej.

Warto podkreślić, że na sylwetkę każdego habilitanta aplikującego do niezależności naukowej, zawsze i przede wszystkim składa się sfera osiągnięć naukowych, lecz niemniejszą wagę mają pozostałe obszary działalności, które udowodniają zaangażowanie i poświęcenie dla wspólnoty – instytucji, czemu daje wyraz aktywność Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej na polu dydaktycznym i administracyjno-organizacyjnym. Z uznaniem należy odnieść się wobec szerokich i zróżnicowanych kompetencji dydaktycznych Habilitantki, która prowadziła wiele różnorodnych zajęć m.in. w zakresie historii literatury, kultury, historii, krytyki i komparatystyki literackiej, teorii przekładu i recepcji literatury, praktycznej nauki języka. Dodatkowo Habilitantka wygłosiła wykłady dla studentów Uniwersytetu Masaryka w Brnie, a także prowadziła kursy dla uczniów szkół ponadpodstawowych

w Katowicach i Zabrze. Ponadto przez wiele lat Habilitantka włączała się w prace nad procesem i jakością kształcenia, programem i harmonogramem studiów. Na uwagę zasługuje doskonalenie kompetencji własnych Habilitantki poprzez udział w szkoleniu i kursie dla nauczycieli akademickich.

Docenić należy również działalność administracyjno-organizacyjną Habilitantki, która od ośmiu lat sprawowała i wciąż piastuje ważne, a nade wszystko pracochłonne funkcje – najpierw jako wydziałowy koordynator programu Erasmus+, następnie jako wydziałowy koordynator ds. współpracy międzynarodowej. Tego rodzaju obowiązki są absorbujące nie tylko pod względem czasowym, ale wymagają sporego wysiłku i dużego talentu w poruszaniu się w skomplikowanych meandrach współpracy z zagranicznymi jednostkami akademickimi, wymiany naukowej studentów i pracowników, dokumentacji itd. Tym bardziej z uznaniem należy odnieść się wobec umiejętności łączenia tak wielu sfer działalności – naukowej, dydaktycznej, administracyjnej i organizacyjnej, a co więcej również popularyzacyjnej. Habilitantka podejmowała bowiem wiele działań popularyzujących naukę, dydaktykę oraz kulturę i literaturę słowiańską (w tym zwłaszcza bułgarską).

Wysoko należy zatem ocenić aktywność i osiągnięcia Pani Doktor Doroty Golek-Sepetliewej we wszystkich wymienionych obszarach, podkreślić zaangażowanie, dojrzałość i samodzielność.

2. Ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego

We wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego Pani Doktor Dorota Golek-Sepetliewa, jako osiągnięcie naukowe zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2a Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, wskazała monografię naukową pt. *Pamięć kulturowa a symptomy traumy. Idea ojczyzny w liryce bułgarskiej po 1989 roku*, która ukazała się drukiem w Wydawnictwie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w 2023 roku.

Opublikowana rozprawa habilitacyjna stanowi wielowymiarową prezentację idei – fantazmatu i konstruktów – ojczyzny w bułgarskiej liryce powstałej po 1989 roku, osadzonej koncepcyjnie i metodologicznie w nurcie badań pamięcioznawczych, odnoszonej w dużej mierze do niemieckiej kulturoznawczej refleksji. Podstawowymi kategoriami, wokół których koncentruje się autorski wywód, są więc pamięć i trauma; zaś materiał źródłowy został oznaczony/ zdefiniowany jako medium pamięci kulturowej i pamięci traumatycznej, co ma na celu ukazanie fenomenu funkcjonalizacji i instrumentalizacji pamięci o przeszłości w obrębie afirmatywnego lub krytycznego podejścia do tradycji, z czego rodzi się szereg postaw – od rekonstrukcyjnych, odtwarzających, aktualizujących, po rewizjonistyczne. Kluczowe pojęcie ojczyzny jest tu traktowane w kategoriach obrazowo-topicznych, konstrukcyjno-figuratywnych i aksjologicznych, odczytywane przez pryzmat pamięci i traumy, eksponowane poprzez permanentne odniesienia doświadczeń i wizji do tradycji kulturowej, literackiej, historycznej, społecznej, do sfery politycznej i ideologicznej. Ojczyzna pojmowana jest tu jako zbiór wartości i wyobrażeń, zaś pamięć o niej – kulturowa i traumatyczna – jest transmitowana w literaturze rozumianej jako pamięciowe medium.

Autorka rozprawy – zgodnie z przyjętą ścieżką operacjonalizacji problemu i linią metodologiczną – sytuuje tekst literacki (w tym przypadku poetycki) w obrębie kultury pamięci, traktując ten jako jeden ze sposobów kreowania pamięci; widząc w nim depozytariusza i nośnik „paradygmatów kulturowych, modeli doświadczania przeszłości i schematów kształtujących określone wersje oraz wyobrażenia o niej w obecności wątków, motywów, tematów, postaci i wartości, które są uznawane za cenne przez daną wspólnotę narodową” (s. 12). Przyjęta perspektywa pozwala na ukazanie licznych, zróżnicowanych strategii literackich (poetyckich), służących nowemu odczytaniu i definiowaniu zasadniczego pojęcia.

Rozważania autorskie wyrastają na gruncie analizy i interpretacji licznych tekstów źródłowych – powstałych po 1989 roku – wydanych w poetyckich tomach aż czternastu uznanych twórców bułgarskich, takich jak: Iwan Teofilow, Iwan Dinkow, Iwan Metodiew, Edwin Sugarew, Złatomir Złatanow, Ani Ilkow, Bojko Łambowski, Bałczo Bałczew, Bożidar Bodanow, Płamen Antow, Gergi Gospodinow, Bojko

Penczew, Władimir Sabourin, Płamen Dojnow; materiałem uzupełniającym są tu m.in. wybrane teksty eseistyczne. Jawi się ten dość bogaty korpus źródeł jako spójny i odpowiednio skomponowany, tworzący poetycką narrację oscylującą wokół historycznej i kulturowo-społecznej idei ojczyzny, której pojmowanie sięga czasów odrodzenia narodowego i okresu po wyzwoleniu, kiedy to ukształtował się podstawowy repertuar kategorii określających i kryteriów oraz sposobów artykułowania przynależności i tożsamości bułgarskiej wspólnoty.

Z uznaniem należy odnieść się do dokonanego przez Autorkę wyboru problematyki, podjętego trudu przeglądu, oglądu i omówienia niełatwego, zróżnicowanego materiału źródłowego (utworów poetyckich) w wielu kontekstach (kulturowym, literackim, historycznym, społecznym, politycznym itd.), ujęciach i kategoriach (teoretyczno-metodologicznych), w gąszczu skomplikowanych ustaleń historycznoliterackich i pamięcioznawczych (o nachyleniu literaturoznawczym, antropologicznym, socjologicznym i in.). Realizacja powyższego przedsięwzięcia wymagała więc od Autorki nie tylko kompetencji, ale też uważności, dyscypliny i skrupulatności naukowo-badawczej, co z powodzeniem odzwierciedliło się w ocenianej monografii.

Należy uznać atrakcyjność i użyteczność zastosowanych rozwiązań z obszaru badań pamięcioznawczych, a jednocześnie zwrócić uwagę, że jako dodatkowa mogłaby tu pojawić się perspektywa komunikologiczna, która z pewnością wzbogaciłaby autorski wywód. Z powodzeniem można było wyeksponować wartość i intencjonalną praktykę nadawcy komunikatu oraz kwestię docierania i projektowania odbiorcy, co zdaje się kluczowe w kontekście kreowania oraz funkcjonalizacji idei ojczyzny i pamięci o niej. Komunikologiczne odwołanie byłoby tu dość naturalne i użyteczne, zwłaszcza w oferowanych modelach takich, jak transmisyjny, rytualny/ekspresyjny, rozgłosu czy recepcyjny. Przywoływane w rozprawie teksty literackie i zawarte w nich motywy, wątki, figury czy konstrukcje można wszak uznać za nośniki kulturowo-społecznych czy narodowych wzorów, idei, wyobrażeń, a przez to swoiste komunikaty, których funkcje można definiować właśnie za pomocą konkretnych modeli komunikacyjnych, takich jak: model transmisji informacji – przekazu znaczenia, model rytualny lub ekspresyjny – pokazywania i reprezentacji

wspólnotowych wierzeń, przekonań, emocji; model recepcji – preferencyjnego kodowania treści itd. Podkreślić należy, że powyższa uwaga nie stanowi poważnego zarzutu wobec autorskiego wyboru instrumentarium metodologicznego, a jedynie ma na celu wskazanie pewnych możliwości wzbogacenia czy poszerzenia kierunku rozważań.

Rozprawa habilitacyjna jako całość posiada poprawną i spójną strukturę, liczy w sumie 385 stron (w tym na 321 stronach znajduje się właściwa merytoryczna refleksja autorska, 16 stron zawiera noty biograficzne twórców literackich, 26 stron zajmuje wykaz bibliograficzny, 14 stron wypełnia indeks osobowy, 6 ostatnich stron to streszczenia w języku bułgarskim i języku angielskim). Odpowiedni i czytelny jest sam porządek oraz kolejność zasadniczych rozważań, które zostały podzielone na dwie części – dyskursywną i analityczno-interpretacyjną (jak podkreśla sama Autorka w słowie wstępnym na stronie 16). Oba moduły autorskiego wywodu pozostają w układzie kompatybilnym, pierwszy z nich stanowi rzetelnie nakreślony teoretyczno-metodologiczny punkt wyjścia dla drugiego, który ujawnia konkretne i wiarygodne wyniki badań Autorki, realizowanych podług przywołanych wcześniej naukowych koncepcji, ujęć i narzędzi metodologicznych, inspirowanych zachodnioeuropejską refleksją pamięcioznawczą i wypracowanych w bułgarskiej przestrzeni naukowo-badawczej.

Pierwsza część monografii składa się z dwóch rozdziałów zatytułowanych kolejno: *Kategoria pamięci w bułgarskiej humanistyce i naukach społecznych po 1989 roku* i *Poezja bułgarska po 1989 roku w perspektywie historycznoliterackiej* i zasadniczo oba te segmenty rozprawy stanowią systematyczny przegląd stanu badań. W pierwszym rozdziale Autorka przywołuje inspiracje, rozpoznania i osiągnięcia na polu badań pamięcioznawczych w bułgarskiej humanistyce i naukach społecznych (przede wszystkim zwraca uwagę na istniejące w obiegu naukowym opracowania historyczne, kulturoznawcze, filozoficzne, muzeologiczne, socjologiczne), trafnie diagnozując relatywnie niski czy naznaczony okazjonalnością stan zaawansowania tego typu badań (czyli pamięcioznawczych) w obszarze bułgarskiego literaturoznawstwa. Natomiast drugi rozdział został poświęcony bułgarskiej twórczości poetyckiej trzech dekad po zwrocie demokratycznym w Bułgarii, w

czasach transformacji polityczno-ustrojowej i kulturowo-społecznej, w okresie narastających i krystalizujących się lub konstruowanych – nierzadko sprzecznych i kontrowersyjnych – postaw wobec przeszłości, dziedzictwa i szeroko rozumianej identyfikacji.

Właściwa i najobszerniejsza część monografii składająca się z pięciu rozdziałów i podrozdziałów merytorycznych pozostaje w ścisłym związku z tematyką analizowanego i interpretowanego materiału źródłowego, jakim są głównie teksty poetyckie czternastu wymienionych wcześniej bułgarskich autorów. Zasadniczy blok rozważań skonstruowany został w odwołaniu do koncepcji, definicji pamięci kulturowej i pamięci traumatycznej, a tym samym do podstawowych pojęć i kategorii wypracowanych w obrębie refleksji pamięcioznawczej, choćby takich jak miejsce pamięci i krajobraz pamięci. Autorka umiejętnie segreguje i omawia materiał źródłowy wedle klucza tematycznego, odwołując się do wcześniej ujawnionych wyborów i enuncjacji zastosowania wielokrotnie wspomnianego instrumentarium metodologicznego. Konstruuje Autorka rozprawy habilitacyjnej pięć rozdziałów zatytułowanych: *Ojczyzna przestrzeń* (tu znajdują się podrozdziały eksponujące klucze odczytania poprzez pojęcia i kwestie – *Krajobrazu kulturowego*, *Sentymentalnej geografii* i *Rozpadu*), dalej *Język*, *Trauma niewoli*, *Bohaterowie narodowi* (tu eksponowani są *Bojownicy i herosi* oraz *Ganio*), wreszcie *Nieodległa traumatyczna przeszłość* (tu zawarte są postrzeżenia nt. *Tropów BRL-u*, *<Post>transformacji* i *Emigracji*). Podzielona na powyższe rozdziały całość jawi się jako przemyślana, spójna i kompletna prezentacja zasadniczego zagadnienia, a jednocześnie każdy z jej segmentów to szczegółowe przywołania i omówienia kulturowo-społecznych, historycznych, literackich, politycznych, ideologicznych i imagologicznych konstrukcji, figur i struktur mentalnościowych charakterystycznych dla bułgarskiej wspólnoty; każdy z podrozdziałów zawiera wnikliwą analizę i interpretację tekstów poetyckich jako przekaźników owych konstrukcji, figur i struktur, a dodatkowo jako nośników pamięci i traury. Autorski wywód koncentruje się na najważniejszych, rozpoznawalnych komponentach rozległego semantycznie pojęcia ojczyzny i strategiach ich użycia, funkcjonalizacji czy też instrumentalizacji. Podniesiona więc została między innymi kwestia odwołania i nostalgicznej idealizacji przeszłości oraz

utrwalania tej w ikonicznych pochwyceniach rodzimości, pamięci o tradycyjnych wartościach i identyfikacjach oraz traumy z powodu ich chwilowej czy bezpowrotnej utraty; uwypuklone zostały strategie remitologizacji, aktualizacji, transmisji i percepcji tradycji (cyrylometodejskiej); przywołane zostały obrazy zniewolenia (tureckiego) w aspekcie aktywizacji i utrwalania pamięci traumatycznej, które nieustannie odświeżają stare doświadczenia a jednocześnie uruchamiają nowe przeżycia; ukazane zostały praktyki kreacji i rewizji apologetycznych wizji narodowych bohaterów, bojowników i działaczy, a także nostalgiczne, ironiczne i deprecjacyjne podejścia do własnego dziedzictwa oraz postawy zarówno wobec poszczególnych/ pojedynczych postaci, jak też panteonu narodowego; wreszcie poruszony został problem (post)transformacyjnych i emigracyjnych odwołań, wyobrażeń, konstrukcji obrazów BRL-u oraz związanej z nimi traumatycznej pamięci o opresji, okrucieństwie, zbrodniach (totalitarnego reżimu), niesprawiedliwościach, deprawacjach czy destrukcjach narodowej tożsamości (w systemie już po transformacji).

Obszerną refleksję wieńczy podsumowanie, w którym Autorka wprost wskazuje na funkcjonalną niejednorodność tekstów literackich jako przekaźników/ nośników, pośredników pamięci kulturowej i pamięci traumatycznej; na potencjał literatury (poezji) w procesie transmisji, utrwalania nie tyle tradycyjnych schematów rozumienia i percepcji przeszłości, ile rekonstrukcji, aktualizacji, afirmacji czy rewizji lub kontestacji znaczeń oraz konstruowania postaw wobec własnej – bułgarskiej – przeszłości w nowych (współczesnych) realiach i kontekstach. Warto więc powtórzyć, że z powodzeniem można było jako dodatkową czy pomocniczą zastosować właśnie perspektywę komunikologiczną, co wzbogaciłoby nie tylko sam wywód, ale poszerzyłoby wnioski o elementy i treści dużo bardziej wyraziste, wprost wyrażające się za pośrednictwem wymienionych już modeli komunikowania. Podczas lektury rozprawy habilitacyjnej nasuwała się też supozycja o użyteczności badań imagistycznych, bo przecież idea ojczyzny zawsze pozostaje w ten czy inny sposób skorelowana z wizerunkiem danej wspólnoty. Wartościowe mogłyby okazać się, zresztą bliskie komunikologicznym, modele działania i oddziaływania, które odpowiedzialne są za kreowanie wizerunku danej wspólnoty i jego funkcjonalizację. Mowa tu o strategii budowania rozgłosu – tworzenia i dostarczania pozytywnych

informacji o danej grupie, upowszechnianiu informacji o niej – prowadzeniu korzystnej kampanii informacyjnej i promocyjnej; a także o schemacie dwukierunkowym asymetrycznym i dwukierunkowym symetrycznym, tj. ukazywaniu danej grupy w wyobrażonym czy pożądanym świetle, uwypuklaniu cech odpowiadających upodobaniom i oczekiwaniom kulturowo-społecznym. Oczywiście brak takich bezpośrednich odwołań, zarówno do komunikologii, jak też imagistyki, nie umniejsza istotnych dokonań Autorki recenzowanej rozprawy habilitacyjnej – w jej częściach i całości, lecz ich obecność z pewnością wzbogaciłaby autorski wywód.

Dla porządku godzi się odnotować odpowiedniość i obszerność zebranego materiału źródłowego oraz pomocniczego, co odzwierciedla sporządzony rozległy i zróżnicowany wykaz bibliograficzny.

Podsumowując, przedstawiona do oceny rozprawa habilitacyjna Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej to interesująca i wartościowa propozycja naukowo-badawcza, dowodząca dobrego przygotowania i dojrzałości, spełniająca kryteria tego typu rozpraw awansowych. Wysoko należy ocenić swobodę z jaką Autorka porusza się w rozległej i skomplikowanej sferze ideowej, ideologicznej i imagologicznej, docenić wiedzę i kompetencje, odpowiedni ogląd i ocenę trudnego – wymagającego bardzo dobrego przygotowania badawczego – materiału źródłowego. Warto podkreślić także niezwykłą wytrwałość z jaką Autorka wyszukuje poszczególne wątki, motywy i konstrukcje, tak, aby je odpowiednio zestawić, omówić i uporządkować zgodnie z przyjętą koncepcją oraz metodologią badań.

Opublikowana rozprawa habilitacyjna Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej stanowi wartościowe merytoryczne studium poświęcone idei ojczyzny w bułgarskiej liryce po 1989 roku, co więcej wypełnia pewną lukę w obiegu naukowym, gdyż pomimo wielu omówień bułgarskiej twórczości poetyckiej w okresie po transformacji, dotąd nie pojawiła się propozycja naukowa w ten sposób sprecyzowana, koncepcyjnie oraz metodologicznie spójna, a tym samym nowa, ujawniająca użyteczne i atrakcyjne możliwości odczytu i opisanie pojęcia na podstawie konkretnego materiału źródłowego.

W ostatecznej konkluzji stwierdzam, że przedstawiona do oceny monografia naukowa Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej pt. *Pamięć kulturowa a symptomy*

traumy. Idea ojczyzny w liryce bułgarskiej po 1989 roku spełnia ustawowe kryteria, stanowiąc znaczny wkład w rozwój dyscypliny, zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Pani Doktor Dorota Gołek-Sepetliewa opublikowała 44 teksty naukowe oraz współredagowała czasopismo studenckie, z czego po otrzymaniu stopnia naukowego doktora ogłosiła drukiem 2 monografie naukowe – dysertację doktorską pt. *Formuły absurdu w twórczości poetyckiej Konstantina Pawłowa* (Wydawnictwo Lexis, Kraków 2011, ss. 141) oraz rozprawę habilitacyjną pt. *Pamięć kulturowa a symptomy traumy. Idea ojczyzny w liryce bułgarskiej po 1989 roku* (Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2023, ss. 386); 9 rozdziałów w monografiach naukowych, 18 artykułów (1 artykuł znajduje się w druku) w czasopismach naukowych, 8 tekstów w formie zestawień bibliograficznych, 3 omówienia naukowe.

Należy podkreślić, że w tej części ocenie nie podlegają obie monografie naukowe, gdyż pierwsza z nich – opublikowana dysertacja doktorska została merytorycznie oceniona już w postępowaniu doktorskim, natomiast druga – opublikowana rozprawa habilitacyjna w osobnym, tj. drugim punkcie niniejszej recenzji. Jednak wypada nadmienić, że oba studia autorskie ściśle korespondują z pozostałymi publikacjami naukowymi Habilitantki, a często stanowią ogłoszenia cząstkowych wyników badań, co jest powszechną praktyką, zresztą pozwalającą na systematyczną weryfikację operacjonalizacji problemu, koncepcji i kierunków przyjętych podczas eksploracji i opracowania materiału źródłowego.

Warto też odnotować, że wszystkie publikacje Habilitantki zostały ogłoszone drukiem w monografiach autorskich i czasopismach naukowych po wcześniejszych pozytywnych recenzjach, co znacząco ułatwia ich powtórny ocenę zarówno jako poszczególnych, odrębnych tekstów naukowych, jak też komponentów całego, dotychczasowego dorobku naukowego.

Dorobek naukowy Pani Doktor Doroty Gólek-Sepetiewej odznacza się wysokim stopniem spójności i konsekwencją w konstruowaniu wielowątkowego literaturoznawczego, ale też interdyscyplinarnego dyskursu, którego przedmiotem jest literatura bułgarska, szczególnie twórczość poetycka drugiej połowy XX wieku, a zwłaszcza poezji powstałej po 1989 roku, której eksploracja i omówienia lokują się w nurcie badań emigrantologicznych i pamięcioznawczych. Obszarem zainteresowań badawczo-naukowych Habilitantki pozostaje również problematyka recepcji, przekładu, popularyzacji literatury bułgarskiej w Polsce. Charakteryzuje zatem dorobek naukowy Habilitantki, pożądane w środowisku akademickim, zróżnicowanie tematyczne, koncepcyjne i metodologiczne, wielowymiarowość w bogactwie odwołań i kierunków badawczych.

Odnotować należy, że oprócz dwóch fundamentalnych obszarów, które podlegały długoletniej eksploracji i szczegółowemu namysłowi Habilitantki, czyli arealy tekstów rozważanych w perspektywie emigrantologicznej i pamięcioznawczej, w kręgu zainteresowania naukowego znalazła się także problematyka przekładoznawcza i recepcja literatury bułgarskiej na gruncie polskim. Osiągnięciem są tu artykuły naukowe i sporządzone przez dekadę wykazy bibliograficzne przekładów literatury bułgarskiej w Polsce, które regularnie ukazywały się na łamach prestiżowego periodyku naukowego „Przekłady Literatur Słowiańskich”, co wszak wymagało sporego wysiłku nieustannego śledzenia środowiska translatorskiego i obiegu wydawniczego.

W skład dorobku Habilitantki wchodzi również teksty recenzyjne, co jest naturalne i pożądane w przypadku osoby pretendującej do statusu samodzielności badawczo-naukowej, dowodzą bowiem tego rodzaju publikacje dobrej orientacji i znajomości środowiskowych osiągnięć naukowych. Warto dodać, że omówienia recenzyjne ukazały się w prestiżowych czasopismach naukowych, co jest oczywistym atutem, a przede wszystkim poświadczą umiejętność opiniowania dokonań w obszarze dyscypliny. Ponadto, doświadczenie recenzyjne Habilitantki nie ogranicza się li tylko do autorskich omówień – artykułów recenzyjnych, gdyż niejednokrotnie była Ona proszona o anonimowe oceny tekstów zgłoszonych do czasopism naukowych, co

świadczy o rozpoznawalności naukowej i kompetencjach uznawanych przez sławistyczne środowisko badaczy.

Po wnikliwym przeglądzie i oglądzie dorobku naukowego Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej (na podstawie deklaracji w autoreferacie oraz przesłanego materiału w formie wydruków tekstów autorskich), należy stwierdzić, że w wystarczającym stopniu spełnia on wymogi ilościowe i jakościowe, a tym samym uzasadnia starania o uzyskanie samodzielności naukowej. Jednocześnie należy zasygnalizować, że dorobek ten mógłby być nieco obszerniejszy, biorąc pod uwagę czas jaki upłynął od obrony doktorskiej i uzyskania stopnia naukowego doktora do złożenia wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Niemniej, wypada ponownie zaznaczyć, że powyższa uwaga ma charakter prospektywny i postulacyjny, a dorobek naukowy Habilitantki trzeba ocenić pozytywnie.

4. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich

Pozytywnie należy ocenić działalność i osiągnięcia Habilitantki w obszarze dydaktycznym, organizacyjnym i popularyzatorskim. Pani Doktor Dorota Gołek-Sepetliewa – jak zostało wcześniej powiedziane – aktywnie i z dużym zaangażowaniem uczestniczyła w procesie kształcenia jednostki, w której jest zatrudniona. Ponownie warto podkreślić szerokie kompetencje dydaktyczne odzwierciedlone w rozległej palecie zakresów i form zajęciowych, bardzo dobrą znajomość procesu kształcenia, odpowiednie zdolności nauczania w przestrzeni pozaakademickiej. Powtórnie godzi się też wyeksponować wielką pracę Habilitantki na rzecz Wydziału, czego dowodzą ważne, odpowiedzialne i wymagające funkcje wydziałowego koordynatora. Jeszcze raz trzeba pochlebnie wyrazić się na temat aktywności Habilitantki na polu popularyzacji, nauki, dydaktyki, a przede wszystkim kultury, literatury i sztuki słowiańskiej, zwłaszcza bułgarskiej. Działalność i osiągnięcia na wszystkich tych odcinkach potwierdzają odpowiednie kwalifikacje, dojrzałość i samodzielność Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej.

Wnioski końcowe

Podsumowując wszystkie elementy składające się na ocenę głównego osiągnięcia i całokształtu dorobku Pani Doktor Doroty Gołek-Sepetliewej stwierdzam, że monografia naukowa pt. *Pamięć kulturowa a symptomy traumy. Idea ojczyzny w liryce bułgarskiej po 1989 roku*, Katowice 2023, ss. 386 wskazana jako zasadnicze osiągnięcie naukowe wraz z pozostałym dorobkiem naukowym, a także działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzacyjna uzasadniają starania Habilitantki o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo. Dorobek naukowy Habilitantki, w tym wskazane osiągnięcie naukowe w postaci opublikowanej monografii, oceniam wysoko i uznaję za stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny.

W mojej opinii Pani Doktor Dorota Gołek-Sepetliewa spełnia wymogi stawiane kandydatom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późniejszymi zmianami).

